

บทที่ 3

ผลการวิจัย

1. ความรู้ความเข้าใจของสมาชิกที่มีต่อกลุ่มเกษตรกร

1.1 จิตสำนึกความเป็นเจ้าของ (Sense of belonging)

ความรู้ความเข้าใจว่าสถาบันกลุ่มเกษตรกรใครเป็นเจ้าของ กรรมการ ร้อยละ 70.8 ตอบว่าเป็นเจ้าของสมาชิก และตัวสมาชิก ร้อยละ 55.3 ตอบว่าเป็นของสมาชิกแต่ก็ยังมีถึงร้อยละ 10.4 และ 11.4 ที่กรรมการและสมาชิกเข้าใจว่าเป็นของทางราชการ และนอกจากนี้ที่ไม่ทราบและไม่ตอบรวมทั้งที่ตอบไม่ถูกอยู่อีกค่อนข้างสูง (ตารางที่ 1)

1.2 ความเข้าใจจุดมุ่งหมายของกลุ่มเกษตรกร

กรรมการร้อยละ 39.6 ตอบว่ามุ่งรวมคน ร้อยละ 25.0 ตอบว่ามุ่งรวมทุน ในขณะที่สมาชิกร้อยละ 30.1 ตอบว่ามุ่งรวมคน และร้อยละ 17.1 ตอบว่ามุ่งรวมทุน และที่ตอบว่าไม่ทราบ ไม่ตอบยังมีสูงถึงร้อยละ 10.4 และ ร้อยละ 30.0 สำหรับกรรมการและสมาชิกตามลำดับ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 1 ความเข้าใจว่าเป็นเจ้าของกลุ่มเกษตรกร

ความเป็นเจ้าของ	กรรมการ		สมาชิก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เป็นของสมาชิก	34	70.8	68	55.3
2. เป็นของคณะกรรมการ	4	8.3	6	4.9
3. เป็นของทางราชการ	5	10.4	14	11.4
4. อื่น ๆ ระบุ (เกษตรกร, ประชาน)	2	4.2	10	8.1
5. ไม่ทราบ, ไม่ตอบ	3	6.2	25	20.3
รวม	48	100.0	123	100.0

ตารางที่ 2 ความเข้าใจจุดมุ่งหมายของกลุ่มเกษตรกร

1/367

จุดมุ่งหมายของกลุ่ม	กรรมการ		สมาชิก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. มุ่งรวมทุนมากกว่า	12	25.0	21	17.1
2. มุ่งรวมคนมากกว่า	19	39.6	37	30.1
3. อื่น ๆ ระบุ (ทั้งสองอย่างพอ ๆ กัน)	12	25.0	28	22.8
4. ไม่ทราบ, ไม่ตอบ	5	10.4	37	30.0
รวม	48	100.0	123	100.0

1.3 การทราบถึงวัตถุประสงค์ประการสำคัญของการตั้งกลุ่ม

1.3.1 จัดหาอุปกรณ์มาจำหน่ายแก่สมาชิก

กรรมการร้อยละ 100.0 ทราบ ส่วนสมาชิกร้อยละ 78.7 ไม่ทราบ

1.3.2 รวบรวมหรือแปรรูปผลผลิตจำหน่าย

กรรมการร้อยละ 97.5 ทราบว่าวัตถุประสงค์ของกลุ่มข้อนี้ ส่วนสมาชิกส่วนใหญ่ร้อยละ 72.0 ตอบว่าไม่ทราบ

1.3.3 ส่งเสริมและเผยแพร่วิชาการเกษตร

กรรมการร้อยละ 62.5 ทราบ และส่วนสมาชิกส่วนใหญ่ร้อยละ 64.0 ไม่ทราบ

1.3.4 บริการสินเชื่อ (เงินกู้) แก่สมาชิก

ส่วนใหญ่ทั้งกรรมการและสมาชิกต่างก็ทราบถึงวัตถุประสงค์ข้อนี้ คิดเป็นประมาณร้อยละ 89

1.3.5 ให้การสงเคราะห์สมาชิก

กรรมการส่วนใหญ่ร้อยละ 56.3 ทราบ ส่วนสมาชิกส่วนใหญ่ร้อยละ 70.7 ไม่ทราบ

ส่วนวัตถุประสงค์ข้ออื่น ๆ ส่วนใหญ่จะไม่ค่อยรู้จัก (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 การทราบถึงวัตถุประสงค์ประการสำคัญของการตั้งกลุ่มเกษตรกร

ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการตั้งกลุ่ม	กรรมการ (N=48)				สมาชิก (=75)			
	ทราบ		ไม่ทราบ		ทราบ		ไม่ทราบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. จัดหาอุปกรณ์มาจำหน่าย	48	100	-	-	59	78.7	16	72.0
2. รวมรวบหรือแปรรูปผลิตผล	39	97.5	9	2.5	21	28.0	54	21.3
3. ส่งเสริมและเผยแพร่	30	62.5	18	37.5	27	36.0	48	64.0
4. บริการสินเชื่อแก่สมาชิก	43	89.6	5	10.4	67	89.3	8	10.7
5. ให้บริการสงเคราะห์แก่สมาชิก	27	56.3	21	43.7	22	29.3	53	70.7
6. กระทำตามที่กฎหมายกำหนด	25	52.1	23	47.9	10	13.3	65	86.7
7. กระทำการอื่นโดยความเห็นชอบของนายทะเบียนสหกรณ์	7	14.6	41	85.4	1	1.3	74	98.7

1.4 การทราบถึงข้อบังคับกลุ่มเกษตรกร

การทราบข้อบังคับฯ

- คณะกรรมการ ทราบถึงข้อบังคับกลุ่มเรียงตามลำดับดังนี้ อันดับ 1 เงินกู้ระยะสั้นและปานกลางร้อยละ 85.4 อันดับ 2 การประชุมสามัญประจำปี ร้อยละ 81.2 อันดับ 3 การชำระหุ้นแรกเข้าและค่าธรรมเนียม ร้อยละ 79.2

- สมาชิก ทราบถึงข้อบังคับกลุ่มเรียงตามลำดับดังนี้ อันดับ 1 การชำระหุ้นแรกเข้าและค่าธรรมเนียมร้อยละ 85.3 อันดับ 2 การประชุมสามัญประจำปี ร้อยละ 70.7 อันดับ 3 เงินกู้ระยะสั้น และปานกลาง ร้อยละ 53.3

การไม่ทราบข้อบังคับ

- คณะกรรมการ ไม่ทราบถึงข้อบังคับกลุ่มฯ เรียงลำดับดังนี้ อันดับ 1 ธุรกิจของกลุ่มร้อยละ 60.4 อันดับ 2 เงินปันผลร้อยละ 58.3 อันดับ 3 อำนาจหน้าที่ของกรรมการ ร้อยละ 57.3

- สมาชิก ไม่ทราบข้อบังคับกลุ่มฯ เรียงลำดับดังนี้ อันดับ 1 ธุรกิจกลุ่มร้อยละ 92.0 อันดับ 2 กลุ่มเกษตรกรมีฐานะนิติบุคคล ร้อยละ 85.3 อันดับ 3 อำนาจหน้าที่ของกรรมการ ร้อยละ 74.7 (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 การทราบถึงข้อบังคับกลุ่มเกษตรกร

ข้อบังคับกลุ่มเกษตรกร	กรรมการ (N=48)				สมาชิก (=75)			
	ทราบ		ไม่ทราบ		ทราบ		ไม่ทราบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. กลุ่มเกษตรกรมีฐานะนิติบุคคล	26	54.2	22	45.8	11	14.7	64	85.3
2. การชำระหนี้แรกเข้าและค่าธรรมเนียม	38	79.2	10	20.8	64	85.3	11	14.7
3. เงินกู้ระยะสั้นและปานกลาง	41	85.4	7	14.6	40	53.3	35	46.7
4. เงินปันผล	20	41.7	28	58.3	23	30.7	52	69.3
5. การประชุมสามัญประจำปี	39	81.2	9	18.8	53	70.7	22	29.3
6. อำนาจของที่ประชุมใหญ่	22	45.8	26	54.2	26	34.7	49	65.3
7. อำนาจหน้าที่ของกรรมการ	32	42.7	16	57.3	19	25.3	56	74.7
8. ธุรกิจของกลุ่ม	19	39.6	29	60.4	6	8.0	69	92.0

1.5 การเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

- คณะกรรมการ เข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มฯ โดยเรียงตามลำดับดังนี้
อันดับ 1 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมแนะนำ ร้อยละ 38.9 อันดับ 2 อื่น ๆ (กรรมการแนะนำ)
ร้อยละ 22.2 และ อันดับ 3 โดยการถูกคัดเลือกร้อยละ 14.8

- สมาชิกเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่ม โดยเรียงตามลำดับดังนี้ อันดับ 1 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมแนะนำร้อยละ 32.8 อันดับ 2 เข้ามาเองโดยสมัครใจ ร้อยละ 19.7 และ
อันดับ 3 อื่น ๆ (กรรมการแนะนำ) ร้อยละ 14.6 (ตารางที่ 5)

1.6 จุดประสงค์ของการสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

- กรรมการบอกถึงวัตถุประสงค์ในการสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มฯดังนี้
อันดับ 1 ต้องการเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำร้อยละ 41.2 อันดับ 2 เลื่อมใสศรัทธาในหลักการ
(ตัดพ่อค้าคนกลางช่วยเหลือซึ่งกันและกัน) และอันดับ 3 ต้องการซื้อปัจจัยการผลิต
ร้อยละ 23.7

- สมาชิก บอกตรงกันกับกรรมการดังนี้ อันดับ 1 ต้องการเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ ร้อยละ 46.3 อันดับ 2 ต้องการซื้อปัจจัยการผลิต ร้อยละ 32.7 และ อันดับ
3 เลื่อมใสศรัทธาในหลักการฯ ร้อยละ 14.9 (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 5 การเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

การเข้ามาเป็นสมาชิก	กรรมการ		สมาชิก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมแนะนำ	21	38.9	45	32.8
2. เข้ามาเองโดยสมัครใจ	3	5.6	27	19.7
3. โดยการเสนอตัวเข้ารับเลือก	3	5.6	3	2.2
4. โดยการถูกคัดเลือก	8	14.8	9	6.6
5. ครูแนะนะ	1	1.8	1	0.7
6. ผู้ใหญ่บ้านกำนันแนะนำ	1	1.8	10	7.3
7. เพื่อนบ้านแนะนำ	2	3.7	15	10.9
8. อื่น ๆ (กรรมการแนะนำ)	12	22.2	20	14.6
9. ไม่ทราบ,ไม่ตอบ	3	5.8	7	5.1
รวม	54	100.0	137	100.0

ตารางที่ 6 จุดประสงค์ของการสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม

จุดประสงค์ของการสมัครเข้า เป็นสมาชิก	กรรมการ		สมาชิก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ต้องการเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ	33	41.2	68	46.3
2. ต้องการซื้อปัจจัยการผลิต	19	23.7	48	32.7
3. เลื่อมใสศรัทธาในหลักการ (ตัดพ่อค้าคนกลาง,ช่วยเหลือกัน)	17	21.2	22	14.9
4. คิดว่าจะได้รับการช่วยเหลือ จากทางการเป็นพิเศษ	5	6.3	5	3.4
5. เจ้าหน้าที่และเพื่อนชวนไม่ อยากขัดใจ	1	1.3	0	0
6. อื่น ๆ	5	6.3	4	2.7
รวม	80	100.0	147	100.0

2. การดำเนินธุรกิจของกลุ่มเกษตรกร

จากการคัดเลือกกลุ่มเกษตรกรจาก 5 จังหวัดที่ทำการวิจัยได้แก่ ศรีสะเกษ, นครราชสีมา, บุรีรัมย์, สุรินทร์ และชัยภูมิ โดยเลือกกลุ่มฯ ที่ดีที่สุดจากแต่ละ

จังหวัด ๆ ละ 1 กลุ่มซึ่งทุกกลุ่มถูกจัดอยู่ในชั้นที่ 2 (จากการจัดชั้นขีดความสามารถเมื่อปี 2522 ชั้นที่ 1 ถือว่าดีที่สุด) ทุกกลุ่มจากการวิเคราะห์จากหลักฐานทางบัญชี งบดุลปี 2525 ปรากฏผลโดยสรุปดังนี้

ทุกกลุ่มตัวอย่างให้บริการเงินกู้ แก่สมาชิกยอเงินกู้อยู่ระหว่าง 49,393.00 บาท ถึงประมาณ 1 ล้านบาท ซึ่งนับว่าสูงมากโดยที่กลุ่มกู้เงินจากธนาคาร เกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) ดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 9.0 ต่อปี แล้วกลุ่มให้ สมาชิกกู้ต่อในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 12.0 ต่อปี ซึ่งกลุ่มจะได้กำไรจากดอกเบี้ยเข้ากลุ่ม ในอัตราร้อยละ 3.0 ต่อปี ในหลักการธุรกิจก็น่าจะดี แต่ปรากฏปัญหาที่ว่าสมาชิกไม่ค่อย จะชำระหนี้เงินกู้และปัญหาอื่นๆ มากมายตามมาซึ่งรายละเอียดจะได้กล่าวในเรื่องปัญหา เกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มเกษตรกร ในตอนนี้จะกล่าวเฉพาะธุรกิจที่กลุ่มดำเนินการ ธุรกิจอื่นนอกจากบริการเงินกู้ก็มีเพียง 1 กลุ่มตัวอย่างที่ทำธุรกิจรวบรวมผลผลิต ซึ่งเป็น ข้าวเปลือกเจ้าคิดเป็นมูลค่า 433,954.6 บาท (ปริมาณข้าวเปลือก 134 ตัน ราคา กก. ละ 3.24 บาท) และอีกธุรกิจหนึ่งคือการจำหน่ายปุ๋ยแก่สมาชิกมี 2 กลุ่มตัวอย่างที่ ดำเนินการ ยอดจำหน่ายปุ๋ยจำนวน 208 กระสอบ (10.4 ตัน) คิดเป็นมูลค่า 48,880 บาท และจำนวน 2,000 กระสอบ (100 ตัน) ราคาคิดเป็นมูลค่า 504,192.00 บาท (ตารางที่ 7)

ส่วนรายละเอียดฐานะการเงิน สินทรัพย์ หนี้สินและทุนของกลุ่มเกษตรกร (ดูตารางที่ 8,9,10,11,12)

ตารางที่ 7 การดำเนินธุรกิจของกลุ่มเกษตรกร

ประเภทธุรกิจกลุ่ม	กลุ่ม 1 ทำนาโนนค้อ จ. ศรีสะเกษ	กลุ่ม 2 ทำนาหินดาด จ. นครราชสีมา	กลุ่ม 3 ทำนาหนองกี่ จ. สุรินทร์	กลุ่ม 4 ทำนาศรีณรงค์ จ. สุรินทร์	กลุ่ม 4 ทำไรหนองฉิม จ. ชัยภูมิ
1. บริการเงินกู้สมาชิก	222,434.50	131,445.0	1,018,805.0	49,393.0	560,677.0
2. รวบรวมผลผลิต	0	0	0	433,954.6	0
3. จำหน่ายปุ๋ย	0	48,880	0	504,192.0	0
4. มีกำไร (ขาดทุน)สุทธิ	11,437.92	25,533.09	13,112.93	24,071.57	6,211.84

ตารางที่ 8 งบดุลของกลุ่มเกษตรกรทำนาโนนค้อ ตำบลโนนค้อ กิ่งอำเภอนโนนคุณ
จังหวัดศรีสะเกษ

ณ วันที่ 31 มีนาคม 2525

สินทรัพย์	ปีปัจจุบัน (บาท)		ปีก่อน (บาท)		หนี้สินและทุนของกลุ่มเกษตรกร	ปีปัจจุบัน (บาท)		ปีก่อน (บาท)	
สินทรัพย์หมุนเวียน					หนี้สิน				
เงินสดในมือ					หนี้สินหมุนเวียน				
เงินฝากธนาคาร	137	49	165	64	เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร/เงินกู้ยืม	160,711	74	235,995	14
เงินส่งชำระหนี้ระหว่างทาง					เจ้าหนี้การค้า/ตั๋วเงินจ่าย	7,417	-	7,417	-
ลูกหนี้ เงินกู้	222,434	50	284,095	80	ดอกเบี้ยเงินกู้ ธกส. ค้างจ่าย	237	80	698	29
การค้า	7,017		7,017	-					
ค่าบริการ					รวมหนี้สินหมุนเวียน	168,366	54	244,110	43
อื่น ๆ	1,545	10	1,545	10	หนี้สินระยะยาว				
รวม	230,996	68	292,657	90	หนี้สินอื่น				
หัก หนี้สงสัยจะสูญ	1,403	40	-		รายได้รอการตัดบัญชี				
ลูกหนี้สุทธิ	229,593	29	292,657	90					
ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ	37,911	32	39,034	69	รวมหนี้สินอื่น				
หัก ดอกเบี้ยสงสัยจะสูญ	1,895	57	1,951	73	รวมหนี้สิน	168,366	54	244,110	43
ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับสุทธิ	36,015	75	37,082	96	ทุนของกลุ่มเกษตรกร				
สินค้าคงเหลือ					ทุนเรือนหุ้น ไม่จำกัดจำนวน				
หัก สำรองสินค้าเสื่อมชำรุด					มูลค่าหุ้นละ 50 บาท				
สินค้าคงเหลือสุทธิ					หุ้นที่ชำระเต็มมูลค่า 1,074 หุ้น	53,700	-	53,700	-
วัสดุคงเหลือ					หุ้นที่ชำระบางส่วน				
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น					หุ้นรับซื้อคืน	()	()	()	()
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	265,746	53	529,906	50	รวมทุนเรือนหุ้น	53,700	-	53,700	-
สินทรัพย์ถาวร-สุทธิ					ทุนสะสมอื่น				
ที่ดิน					ทุนสะสมตามข้อบังคับฯ				
สิ่งปลูกสร้าง	1,022		1,168		ทุนสำรอง				
เครื่องใช้สำนักงาน					กำไรสุทธิรอการจัดสรร	33,264	07	23,375	75
					กำไร(ขาดทุน)สุทธิ	11,437	92	9,888	32
รวมสินทรัพย์ถาวร	1,022	-	1,168	-					
สินทรัพย์อื่น									
รายการรอการตัดบัญชี					รวมทุนของกลุ่มเกษตรกร	98,401	99	86,964	07
เงินลงทุน					รวมหนี้สินและทุนของกลุ่มเกษตรกร	266,768	13	331,074	52
รวมสินทรัพย์อื่น									
รวมสินทรัพย์	266,768	53	331,074	50					

(ลงชื่อ).....ประธานกรรมการ

()

(ลงชื่อ).....เลขานุการ

()

วันที่.....

ตารางที่ 9 งบดุลของกลุ่มเกษตรกรทำนาหินดาด ตำบลหินดาด อำเภอห้วยแถลง
จังหวัดนครราชสีมา

ณ วันที่ 31 มีนาคม 2525

สินทรัพย์	ปีปัจจุบัน (บาท)		ปีก่อน (บาท)		หนี้สินและทุนของกลุ่มเกษตรกร หนี้สิน	ปีปัจจุบัน (บาท)		ปีก่อน (บาท)	
สินทรัพย์หมุนเวียน					หนี้สินหมุนเวียน				
เงินสดในมือ	19,925	79			เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร/เงินกู้ยืม	14,145	07		
เงินฝากธนาคาร	1,351	34			เจ้าหนี้การค้า/ตัวเงินจ่าย	16,476	09		
เงินส่งชำระหนี้ระหว่างทาง					หนี้สินหมุนเวียนอื่น	5,231	-		
ลูกหนี้ เงินกู้	131,445	-							
การค้า	13,395	-							
ค่าบริการ					รวมหนี้สินหมุนเวียน	35,852	16		
อื่น ๆ	259	-			หนี้สินระยะยาว				
รวม	145,090	-			หนี้สินอื่น				
หัก หนี้สงสัยจะสูญ	928	75			รายได้รอการตัดบัญชี				
ลูกหนี้สุทธิ	144,170	25							
ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ	15,507	10							
หัก ดอกเบี้ยสงสัยจะสูญ	775	35			รวมหนี้สินอื่น				
ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับสุทธิ	14,731	75			รวมหนี้สิน	35,852	16		
สินค้าคงเหลือ					ทุนของกลุ่มเกษตรกร				
หัก สำรองสินค้าเสื่อมชำรุด					ทุนเรือนหุ้น ไม่จำกัดจำนวน				
สินค้าคงเหลือสุทธิ					มูลค่าหุ้นละ 50 บาท				
วัสดุคงเหลือ					หุ้นที่ชำระเต็มมูลค่า หุ้น	79,200	-		
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น					หุ้นที่ชำระบางส่วน หุ้น				
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	180,179	13			หุ้นรับซื้อคืน	(500)	)	(	)
สินทรัพย์ถาวร-สุทธิ					รวมทุนเรือนหุ้น	78,700	-		
ที่ดิน					ทุนสะสมอื่น				
สิ่งปลูกสร้าง	155	83			ทุนสะสมตามข้อบังคับ	4,991	22		
เครื่องใช้สำนักงาน					ทุนสำรอง	9,803	30		
					กำไรสุทธิรอการจัดสรร	25,555	19		
รวมสินทรัพย์ถาวร	155	83		-	กำไร(ขาดทุน)สุทธิ	25,433	09		
สินทรัพย์อื่น									
รายจ่ายรอการตัดบัญชี									
เงินลงทุน									
รวมสินทรัพย์อื่น					รวมทุนของกลุ่มเกษตรกร	144,482	80		
รวมสินทรัพย์	180,334	96			รวมหนี้สินและทุนของกลุ่มเกษตรกร	180,334	96		

(ลงชื่อ).....ประธานกรรมการ

()

(ลงชื่อ).....เลขานุการ

()

วันที่.....

ตารางที่ 10 งบดุลของกลุ่มเกษตรกรทำนาหนองกี่ ตำบลหนองกี่ อำเภอหนองกี่
จังหวัดบุรีรัมย์

ณ วันที่ 31 มีนาคม 2525

สินทรัพย์	ปีปัจจุบัน (บาท)		ปีก่อน (บาท)		หนี้สินและทุนของกลุ่มเกษตรกร	ปีปัจจุบัน (บาท)		ปีก่อน (บาท)	
สินทรัพย์หมุนเวียน					หนี้สิน				
เงินสดในมือ	35,198	11	240,163	19	หนี้สินหมุนเวียน				
เงินฝากธนาคาร	4,176	02	127,083	03	เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร/เงินกู้ยืม	801,725	88	1,199,484	97
เงินส่งชำระหนี้ระหว่างทาง					เจ้าหนี้การค้า/ตั๋วเงินจ่าย	186,000	-	286,000	-
ลูกหนี้ เงินกู้	1,018,802	-	1,277,227	32	หนี้สินหมุนเวียนอื่น	1,324	-	111,796	64
การค้า	250,026	-	276,860	-	รวมหนี้สินหมุนเวียน	989,049	88	1,597,281	61
ค่าบริการ	-	-	-	-	หนี้สินระยะยาว				
อื่น ๆ	4,275	32	-	-					
รวม	1,273,106	32	1,554,087	32	หนี้สินอื่น				
หัก หนี้สงสัยจะสูญ	129,288	32	69,215	-	รายได้รอการตัดบัญชี				
ลูกหนี้สุทธิ	1,143,818	-	1,484,872	32					
ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ	301,422	50	293,028	55					
หัก ดอกเบี้ยสงสัยจะสูญ	15,071	12	14,651	42	รวมหนี้สินอื่น				
ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับสุทธิ	286,351	38	278,377	13	รวมหนี้สิน	989,049	88	1,597,281	61
สินค้าคงเหลือ					ทุนของกลุ่มเกษตรกร				
หัก สำรองสินค้าเสื่อมชำรุด					ทุนเรือนหุ้น ไม่จำกัดจำนวน				
สินค้าคงเหลือสุทธิ					มูลค่าหุ้นละ 50 บาท				
วัสดุคงเหลือ					หุ้นที่ชำระเต็มมูลค่า 6,193 หุ้น	309,650	-	309,650	-
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น					หุ้นที่ชำระบางส่วน				
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	1,469,543	51	2,130,495	67	หุ้นรับซื้อคืน	(29,950)	-)	(16,900)	-)
สินทรัพย์ถาวร-สุทธิ					รวมทุนเรือนหุ้น	279,700	-	292,750	-
ที่ดิน	30,000	-	30,000	-	ทุนสะสมอื่น				
สิ่งปลูกสร้าง					ทุนสะสมตามข้อบังคับฯ	137,119	06	137,119	06
เครื่องใช้สำนักงาน	852	-	1,403	50	ทุนสำรอง	116,536	65	58,448	15
					ขาดทุนสะสม	(3,397)	15	(3,397)	15)
รวมสินทรัพย์ถาวร	30,852	-	31,403	50	กำไรสุทธิรอการจัดสรร	-	)	-	
สินทรัพย์อื่น					กำไร(ขาดทุน)สุทธิประจำปี	(13,112)	93	85,197	60
รายการรอการตัดบัญชี						)			
เงินลงทุน	5,500	-	5,500	-					
รวมสินทรัพย์อื่น	5,500	-	5,500	-	รวมทุนของกลุ่มเกษตรกร	516,845	63	570,117	56
รวมสินทรัพย์	1,505,895	51	2,167,399	17	รวมหนี้สินและทุนของกลุ่มเกษตรกร	1,505,895	51	2,167,399	17

(ลงชื่อ).....ประธานกรรมการ

()

(ลงชื่อ).....เลขานุการ

()

วันที่.....

ตารางที่ 11 งบดุลของกลุ่มเกษตรกรทำนาศรีณรงค์ ตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี
จังหวัดสุรินทร์

ณ วันที่ 31 มีนาคม 2525

สินทรัพย์	ปีปัจจุบัน (บาท)		ปีก่อน (บาท)		หนี้สินและทุนของกลุ่มเกษตรกร หนี้สิน	ปีปัจจุบัน (บาท)		ปีก่อน (บาท)	
สินทรัพย์หมุนเวียน					หนี้สินหมุนเวียน				
เงินสดในมือ	93,668	97	30,404	78	เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร/เงินกู้ยืม	-		-	
เงินฝากธนาคาร	6,836	59	4,298	56	เจ้าหนี้การค้า/ตัวเงินจ่าย	271,897	31	47,760	06
เงินส่งชำระหนี้ระหว่างทาง	-		24,650	-	หนี้สินหมุนเวียนอื่น				
ลูกหนี้ เงินกู้	49,393	-	59,149	-	รวมหนี้สินหมุนเวียน	271,897	31	47,760	60
การค้า	241,226	-	80,760	50	หนี้สินระยะยาว				
ค่าบริการ									
อื่น ๆ	7,381	-	7,381	-					
รวม	298,000	-	147,290	50	หนี้สินอื่น				
หัก หนี้สงสัยจะสูญ	24,122	60	3,846	72	รายได้จากการตัดบัญชี				
ลูกหนี้สุทธิ	273,877	40	143,443	78					
ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ	4,924	50	12,596	96					
หัก ดอกเบี้ยสงสัยจะสูญ	246	23	629	84	รวมหนี้สินอื่น				
ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับสุทธิ	4,678	27	11,967	12	รวมหนี้สิน	271,897	31	47,760	06
สินค้าคงเหลือ	22,979	-	326	-	ทุนของกลุ่มเกษตรกร				
หัก สำรองสินค้าเสื่อมชำรุด	-	-	326	-	ทุนเรือนหุ้น ไม่จำกัดจำนวน				
สินค้าคงเหลือสุทธิ	22,979	-	-	-	มูลค่าหุ้นละ บาท	113,300		109,850	-
วัสดุคงเหลือ	3,570	-	-	-	หุ้นที่ชำระเต็มมูลค่า				
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น					หุ้นที่ชำระบางส่วน				
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	405,610	23	214,764	24	หุ้นรับซื้อคืน	(7,600)	-)	(5,250)	-)
สินทรัพย์ถาวร-สุทธิ					รวมทุนเรือนหุ้น	105,700	-	104,600	-
ที่ดิน	8,000	-	8,000	-	ทุนสะสมอื่น				
สิ่งปลูกสร้าง	15,861	67	18,931	67	ทุนสะสมตามข้อบังคับฯ	20,475	-	14,175	-
เครื่องใช้สำนักงาน	3,772	-	537	31	ทุนสำรอง	54,303	60	52,475	07
					กำไรสุทธิหรือการจัดสรร	4,939	56	4,939	56
					กำไร(ขาดทุน)สุทธิ	(24,071)	57)	(18,283)	53)
รวมสินทรัพย์ถาวร	27,633	67	27,468	98					
สินทรัพย์อื่น									
รายการรอการตัดบัญชี									
เงินลงทุน									
รวมสินทรัพย์อื่น					รวมทุนของกลุ่มเกษตรกร	161,346	59	194,473	16
รวมสินทรัพย์	433,243	90	242,233	22	รวมหนี้สินและทุนของกลุ่มเกษตรกร	433,243	90	242,233	22

(ลงชื่อ).....ประธานกรรมการ

()

(ลงชื่อ).....เลขานุการ

()

วันที่.....

ตารางที่ 12 งบดุลของกลุ่มเกษตรกรทำไร่นองนิม ตำบลหนองนิม อำเภอดุสิต
จังหวัดชัยภูมิ

ณ วันที่ 31 มีนาคม 2525

สินทรัพย์	ปีปัจจุบัน (บาท)		ปีก่อน (บาท)		หนี้สินและทุนของกลุ่มเกษตรกร หนี้สิน	ปีปัจจุบัน (บาท)		ปีก่อน (บาท)	
สินทรัพย์หมุนเวียน					หนี้สินหมุนเวียน				
เงินสดในมือ	2,385	-	4,461	-	เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร/เงินกู้ยืม	582,913	69	644,863	39
เงินฝากธนาคาร	11	55	20,072	23	เจ้าหนี้การค้า/ตัวเงินจ่าย	3,907	60	3,907	60
เงินส่งชำระหนี้ระหว่างทาง			26,800	-	หนี้สินหมุนเวียนอื่น				
ลูกหนี้ เงินกู้	560,677	-	624,977	-	รวมหนี้สินหมุนเวียน	586,821	29	648,770	90
การค้า	3,907	60	3,907	60	หนี้สินระยะยาว				
ค่าบริการ									
อื่น ๆ					หนี้สินอื่น				
รวม	564,584	60	628,884	60	รายได้จากการตัดบัญชี				
หัก หนี้สงสัยจะสูญ									
ลูกหนี้สุทธิ	564,584	60	628,884	60					
ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ	201,359	-	162,223	-					
หัก ดอกเบี้ยสงสัยจะสูญ	20,135	90	6,394	04	รวมหนี้สินอื่น	-		-	
ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับสุทธิ	181,223	10	155,828	96	รวมหนี้สิน	586,821	29	648,770	90
สินค้าคงเหลือ					ทุนของกลุ่มเกษตรกร				
หัก สำรองสินค้าเสื่อมชำรุด					ทุนเรือนหุ้น ไม่จำกัดจำนวน				
สินค้าคงเหลือสุทธิ					มูลค่าหุ้นละ 50 บาท				
วัสดุคงเหลือ					หุ้นที่ชำระเต็มมูลค่า 2,069 หุ้น	103,450	-	103,450	-
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น					หุ้นที่ชำระบางส่วน				
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	748,202	25	836,046	79	หุ้นรับซื้อคืน	(2,550)	(-)	(2,550)	(-)
สินทรัพย์ถาวร-สุทธิ					รวมทุนเรือนหุ้น	100,900	-	100,900	-
ที่ดิน					ทุนสะสมอื่น				
สิ่งปลูกสร้าง					ทุนสะสมตามข้อบังคับฯ				
เครื่องใช้สำนักงาน	242	75	559	75	ทุนสำรอง 86,935.55	80,723	71	69,988	14
					หักขาดทุนสุทธิ 6,211.84			16,947	41
รวมสินทรัพย์ถาวร	242	75	559	75					
สินทรัพย์อื่น					รวมทุนของกลุ่มเกษตรกร	181,623	71	187,835	55
รายการรายการตัดบัญชี					รวมหนี้สินและทุนของกลุ่มเกษตรกร	748,445	-	836,606	54
เงินลงทุน									
รวมสินทรัพย์อื่น									
รวมสินทรัพย์	748,445	-	836,600	54					

(ลงชื่อ).....ประธานกรรมการ

()

(ลงชื่อ).....เลขานุการ

()

วันที่.....

การใช้ที่ดินของครอบครัวกรรมการและสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

เกษตรกรภาคอีสานส่วนใหญ่เป็นกรรมกรรายย่อย ที่มีที่ดินเพียงเล็กน้อย มีการใช้ประโยชน์จากที่ดินทำการเกษตรโดยปลูกข้าวนาปีเป็นหลัก เฉลี่ยครอบครัวละประมาณ 7 ไร่ จะมีปลูกข้าวจำวัดด้วยในบางพื้นที่ได้แก่พื้นที่อีสานตอนใต้ คือพื้นที่บางส่วนของจังหวัดสุรินทร์ และศรีสะเกษ นอกจากทำนาแล้วก็มีปลูกพืชไร่ มันสำปะหลัง ระหว่าง 3.9-5.0 ไร่ ปอแก้ว 1.8 ไร่ นอกจากนั้นก็เป็นพืชอื่น ๆ อย่างเล็กน้อย (ตารางที่ 13)

รายได้เงินสดจากการปลูกพืชต่อปีของครอบครัวกรรมการของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

จากการใช้ประโยชน์จากที่ดินทำการเกษตรดังกล่าวข้างต้น ครอบครัวเกษตรกรทั้งกรรมการและสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีรายได้แตกต่างกันเล็กน้อย คิดเป็นเงินสดจากการขายข้าวเหนียวและข้าวเจ้าต่อปีอยู่ระหว่าง 1,382.50-3,211.00 บาท มันสำปะหลังระหว่าง 2,766.00-2,869.00 บาท ปอแก้ว 708.00-2,065.00 บาท นอกจากนี้ก็เป็นพืชไร่และพืชผักอื่น ๆ เพียงเล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งรวมรายได้เป็นเงินสดเป็น 11,222.50 และ 10,811.30 บาท สำหรับกรรมการและสมาชิกซึ่งก็ต่างกันเพียงเล็กน้อย (ตารางที่ 14)

รายได้เป็นเงินสดจากการขายสัตว์และรายได้รวมทางการเกษตรต่อปีของครอบครัวกรรมการและสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

ทั้งครอบครัวกรรมการและสมาชิกกลุ่มมีการขายสัตว์เลี้ยงส่วนใหญ่ได้แก่โค กระบือ สุกร และเป็ด ไก่ มีปลาบ้างเล็กน้อย เป็นรายได้ในรอบปี 5,754.00 บาท และ 4,842.00 บาท และรวมเป็นรายได้ทางการเกษตรเป็นเงินสด 16,976.50 และ 15,653.30 สำหรับครอบครัวกรรมการ และสมาชิกตามลำดับ (ตารางที่ 15)

รายได้เงินสดนอกการเกษตรต่อปีและรายได้เงินสดรวมต่อปีของครอบครัวกรรมการและสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

ครอบครัวกรรมการและสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีรายได้นอกการเกษตรโดยการรับจ้าง เป็นช่างไม้ ค้าขาย หัตถกรรม และเงินตอบแทน คิดเป็นเงิน 5,049.00 และ 4,181.00 บาทต่อปี

ถ้ารวมรายได้ทั้งในและนอกการเกษตรในรอบปีครอบครัวกรรมการและสมาชิกจะมีรายได้เงินสดเป็น 22,025.50 บาทและ 19,834.30 บาท ตามลำดับ (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 13 การใช้ที่ดินในรอบปีของครอบครัวกรรมการและสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

ลักษณะการใช้ที่ดิน	กรรมการ ไร่	สมาชิก ไร่
1. ข้าวนาปี		
- ข้าวเหนียว	7.1	7.3
- ข้าวเจ้า	18.0	12.8
2. ข้าวนาปรัง		
- ข้าวเหนียว	-	0.01
- ข้าวเจ้า	0.1	-
3. มันสำปะหลัง	3.9	5.0
4. ปอแก้ว	1.8	1.8
5. ถั่วลิสง	0.1	0.3
6. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	1.0	2.1
7. ผักอื่น ๆ	1.0	0.1
8. พืชไร่อื่น ๆ	4.5	0.5
9. ไม้ผล	1.0	0.1

ตารางที่ 14 รายได้เงินสดจากพืชต่อปีของครอบครัวกรรมการและสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

หน่วย : เฉลี่ยต่อครอบครัว

ลักษณะการใช้ที่ดิน	กรรมการ (บาท)	สมาชิก (บาท)
1. ข้าวนาปี		
- ข้าวเหนียว	1,382.5	133.3
- ข้าวเจ้า	3,211.0	2,040.0
2 มันสำปะหลัง	2,869.0	2,766.0
3 ปอแก้ว	708.0	2,065.0
4 ถั่วลิสง	-	191.0
5. ยาสูบ	-	27.0
6. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	60.0	1,668.0
7. ผักอื่น ๆ	1,535.0	1,293.0
8. พืชไร่อื่น ๆ	1,438.0	601.0
9. ไม้ผล	19.0	27.0
รวม	11,222.50	10,811.30

ตารางที่ 15 รายได้เงินสดจากสัตว์ต่อปีของครอบครัวกรรมการและสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

ชนิดสัตว์	กรรมการ (บาท)	สมาชิก (บาท)
1. โค	750.0	1,520.0
2. กระบือ	1,563.0	1,322.0
3. สุกร	2,352.0	1,813.0
4. เป็ด	502.0	79.0
5. ไก่	326.0	41.0
6. ปลา (เลี้ยง)	240.0	67.0
อื่น ๆ	21.0	0
รวม	5,754.0	4,842.0
รวมรายได้จากพืช	11,222.50	10,811.30
รวมรายได้จากสัตว์	5,754.0	4,842.00
รวมรายได้ทางการเกษตร	16,976.50	15,653.30

ตารางที่ 16 รายได้เงินสดนอกการเกษตรต่อปีและรายได้เงินสดรวมต่อปีของครอบครัวกรรมการและสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

ประเภท	กรรมการ	สมาชิก
1. รับจ้าง	2,482.0	1,627.0
2. ช่างไม้	235.0	892.0
3. ค้าขาย	1,156.0	733.0
4. หัตถกรรมในครัวเรือน	292.0	73.0
5. เงินตอบแทนในครัวเรือน	813.0	523.0
6. อื่น ๆ	271.0	333.0
รวมรายได้้นอกการเกษตร	5,049.0	4,181.0
รวมรายได้จากการเกษตร	16,976.50	15,653.30
รายได้เงินสดรวมต่อปีต่อครอบครัว	22,025.50	19,834.30

3. ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานกลุ่มเกษตรกร

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานกลุ่มเกษตรกรล้วนแล้วแต่เป็นปัญหาที่มีผลกระทบมาจากปัญหาดัชนีกรรมการและสมาชิก รวมทั้งปัญหาจากครอบครัวในฐานเป็นหน่วยสังคมหน่วยเล็ก และก็เป็นหน่วยผลิตที่สำคัญด้วย ซึ่งได้รวมเอาปัญหาไม่ว่าจะเป็นด้าน เศรษฐกิจ ด้านความคิด ความเชื่อ ค่านิยมวัฒนธรรม ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรในฐานะนิติบุคคลโดยรวม ซึ่งจะขอแยกกล่าวเป็นประเด็น ๆ ไปดังนี้

1. ปัญหาสภาพหนี้สินของกรรมการและสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

ทั้งกรรมการและสมาชิกประมาณร้อยละ 50 ไม่มีหนี้สิน ส่วนที่เหลือมีหนี้สินมากกว่า 7,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.9 และ 12.0 สำหรับกรรมการและสมาชิกครองลงไปมีหนี้ระหว่าง 3,000-4,999.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 14.6 และ 12.00 สำหรับกรรมการและสมาชิกตามลำดับ (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 สภาพหนี้สินของกรรมการและสมาชิกกลุ่มในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา

สภาพหนี้สินในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา	กรรมการ		สมาชิก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่มีหนี้	24	50	40	53.3
2. มีหนี้ระหว่าง 0-2,999 บาท	2	4.2	9	12.0
3. มีหนี้ระหว่าง 3,000-4,999 บาท	7	14.6	9	12.0
4. มีหนี้ระหว่าง 5,000-6,999 บาท	4	8.3	8	10.7
5. มีหนี้ระหว่าง มากกว่า 7,000 บาท	11	22.9	9	12.0
รวม	48	100.0	75	100.0

2. ปัญหาการกู้เงินเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการปล่อยสินเชื่อของกลุ่มหรือไม่

ในคำร้องและสัญญากู้เงินจะต้องระบุวัตถุประสงค์ และระยะในการกู้เงิน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการกู้ระยะสั้น 1 ปี เพื่อใช้ในการผลิตได้แก่การซื้อเมล็ดพันธุ์ การเตรียมดิน การซื้อปุ๋ย และเคมีภัณฑ์ ไม่ได้ให้นำไปใช้เพื่อซื้อสังหาริมทรัพย์ เช่น ที่ดิน หรือครุภัณฑ์ เช่น เครื่องสูบน้ำ เพราะวงเงินกู้ส่วนใหญ่จะไม่เกิน 10,000 บาท โดยสมาชิกค้าประกันในลักษณะลูกหนี้ร่วม ถ้าเกิดกรณีที่มีคนในกลุ่มไม่ยอมชำระหนี้ สมาชิกที่เหลือจะต้องชดใช้หนี้แทน

ต่อประกันของการใช้เงินกู้เพื่อวัตถุประสงค์ เพื่อการผลิตหรือไม่นั้น กรรมการร้อยละ 50.00 และสมาชิกร้อยละ 38.2 ตอบว่าใช่ไปเพื่อการผลิต รองลงไปคือ

ใช้เพื่อการบริโภค นอกจากนี้ก็มีเพื่อซื้อสัตว์เลี้ยง ซื้อที่ดิน ชำระหนี้เก่า รวมทั้งซื้อเครื่องสูบน้ำ เป็นที่น่าสังเกตคือร้อยละของผู้ที่ไม่ตอบมีค่อนข้างสูงถึงร้อยละ 16.7 และ 18.6 (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 วัตถุประสงค์ของการกู้เงินของกรรมการและสมาชิกกลุ่ม

วัตถุประสงค์ในการกู้เงิน	กรรมการ		สมาชิก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพื่อการผลิต	30	50.0	39	38.2
2. เพื่อการบริโภค	10	16.7	31.4	42.0
3. เพื่อการชำระหนี้เก่า	2	3.3	1	1.0
4. ซื้อสัตว์เลี้ยง	3	5.0	5	5.0
5. ซื้อเครื่องสูบน้ำ	1	1.7	1	1.0
6. ซื้อที่ดิน	2	3.3	2	2.0
7. อื่น ๆ	1	1.7	4	4.0
8. ไม่ตอบ	10	16.7	19	18.6
รวม	60	100.0	102	100.0

3. ปัญหาการค้างชำระหนี้ (หนี้ยวหนี้) ของกรรมการและสมาชิก

ในการสอบถามเรื่องสาเหตุการค้างชำระหนี้ค่อนข้างจะทำความหนักใจให้ทั้งผู้ที่ถามและผู้ที่ถูกถาม ส่วนใหญ่จะไม่ตอบสูงถึงร้อยละ 23.6 และ 69.3 สำหรับกรรมการและสมาชิกสาเหตุรองลงไปคือนำเงินไปใช้ทางอื่น ๆ เช่นหมุนเวียน และมีสาเหตุอื่นได้แก่ผลผลิตเสียหาย เนื่องจากภัยธรรมชาติ และรายได้จากการขายผลิตผลไม่พอชำระหนี้ (ตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 สาเหตุที่ค้างชำระหนี้ของกรรมการและสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

สาเหตุของการค้างชำระหนี้	กรรมการ		สมาชิก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. รายได้ของการขายผลิตผลไปมีพอชำระหนี้	5	10.4	6	8.0
2. ผลิตผลเสียหายเนื่องจากภัยธรรมชาติ	5	10.4	12	16.0
3. อื่น ๆ (จะไปซาอู, นำเงินไปหมุนเวียน) ฯลฯ	9	18.8	5	6.7
4. ไม่ทราบ, ไม่ตอบ	29	23.6	52	69.3
รวม	48	100.0	75	100.0

4. ปัญหาความล่าช้าในการได้รับเงินกู้เพื่อให้ทันฤดูกาลผลิต

การได้รับเงินกู้ ภายหลังจากที่ยื่นคำขอและทำสัญญากู้เงินแล้ว กรรมการส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 45.8 และสมาชิกร้อยละ 37.3 ตอบว่าได้รับไม่ทันฤดูกาลผลิต ส่วนที่ตอบว่าทันฤดูกาลผลิตมีร้อยละ 27.1 และ 30.7 ตามลำดับ ส่วนที่ไม่ทราบและไม่ตอบก็มีจำนวนค่อนข้างสูง (ตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 การได้รับเงินกู้ทันตามฤดูกาลผลิตหรือไม่

ความล่าช้าในการได้รับเงินกู้ทันตามฤดูกาลผลิตหรือไม่	กรรมการ		สมาชิก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ทันฤดูกาลผลิต	13	27.1	23	30.7
2. ไม่ทันฤดูกาลผลิต	22	45.8	28	37.3
3. ไม่ทราบ, ไม่ตอบ	13	27.1	24	32.0
รวม	48	100.0	75	100.0

5. ปัญหาที่กรรมการและสมาชิกไม่ซื้อปัจจัยการผลิตจากกลุ่มเกษตรกร

วัตถุประสงค์ตามข้อบังคับของกลุ่มเกษตรกรข้อหนึ่ง คือจัดหาปัจจัยการผลิตที่จำเป็นมาบริการสมาชิก แต่ก็ปรากฏว่ากรรมการและสมาชิกไม่สู้จะได้รับบริการด้านนี้มากนัก จากการสอบถามทราบว่ากรรมการและสมาชิกร้อยละ 41.7 และ 57.3 ตอบว่าสาเหตุเนื่องจากกลุ่มไม่มีปัจจัยการผลิตจำหน่าย รองลงมาคือไม่ทราบ ไม่ตอบ ร้อยละ 37.5 และ 33.4 และสาเหตุอื่นคือไม่มีเงินซื้อและส่งของล่าช้า (ตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 สาเหตุที่กรรมการและสมาชิกไม่ซื้อปัจจัยการผลิตจากกลุ่มเกษตรกร

สาเหตุที่ไม่ซื้อปัจจัยการผลิตจากกลุ่ม	กรรมการ		สมาชิก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. กลุ่มไม่มีปัจจัยการผลิตจำหน่าย	20	41.7	43	57.3
2. สินค้าไม่ตรงกับความต้องการของสมาชิก	-	-	4	5.3
3. อื่น ๆ (ไม่มีเงินซื้อ,ส่งของให้ล่าช้า)	10	20.8	3	4.0
4. ไม่ทราบ,ไม่ตอบ	18	37.5	25	33.4
รวม	48	100.0	75	100.0

6. ปัญหาที่กรรมการและสมาชิกไม่ขายผลผลิตผลการเกษตรให้แก่กลุ่มเกษตรกร

ธุรกิจการซื้อก็เป็นวัตถุประสงค์ของกลุ่มที่สำคัญ เพราะในฐานะที่สมาชิกเป็นเกษตรกรผู้ผลิตพืชหลักที่สำคัญเช่น ข้าว มันสำปะหลัง ปอ ข้าวโพด ฯลฯ กลุ่มน้ำที่จะทำธุรกิจด้านนี้ได้เป็นอย่างดี ก็น่าเสียดายที่กลุ่มทำธุรกิจด้านนี้น้อยมาก ซึ่งร้อยละ 52.1 และ 50.7 ของกรรมการและสมาชิก ตอบว่ากลุ่มเกษตรกรไม่มีเงินซื้อ สาเหตุรองลงมาคือสาเหตุอื่น ๆ เช่น เป็นหนี้กลุ่มอยู่กลัวถูกหักเงินกลุ่มไม่ซื้อ กลุ่มซื้อน้อย ฯลฯ ส่วนสาเหตุอื่น เช่นกลุ่มไม่มียุ้งฉาง ถูกพ่อค้าบังคับให้ขาย กลุ่มไม่มีผู้ชำนาญในการซื้อขาย (ตารางที่ 22)

สาเหตุที่กรรมการและสมาชิกต้องขายผลผลิตผลการเกษตรให้แก่พ่อค้าคนกลาง

ส่วนใหญ่ทั้งกรรมการและสมาชิก ร้อยละ 31.9 และ 35.4 ตอบว่าต้องการได้เงินมาใช้จ่าย สาเหตุรองลงไปคือต้องการเงินมาชำระหนี้ คิดเป็นร้อยละ 18.9 และ 16.2 ตามลำดับ (ตารางที่ 23)

ตารางที่ 22 สาเหตุที่กรรมการและสมาชิกไม่ขายผลผลิตการเกษตรให้แก่กลุ่มเกษตรกร

สาเหตุที่ไม่ขายผลผลิตการเกษตรให้กลุ่มฯ	กรรมการ		สมาชิก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ผลิตผลเสียหายเนื่องจากภัยธรรมชาติ	1	2.1	-	-
2. กลุ่มเกษตรกรไม่มีเงินซื้อ	25	52.1	38	50.7
3. กลุ่มไม่มียานพาหนะขนส่ง	-	-	1	1.3
4. กลุ่มไม่มีผู้จ้าง	1	2.1	3	3.9
5. กลุ่มไม่มีผู้ชำนาญในการซื้อขาย	-	-	1	1.3
6. ถูกพ่อค้าบังคับให้ขาย	1	2.1	-	-
7. อื่น ๆ (เป็นหนี้กลุ่ม, กลุ่มไม่ซื้อ, ซื้อน้อย)	18	37.4	16	21.4
8. ไม่ตอบ	2	4.2	16	21.4
รวม	48	100.0	75	100.0

ตารางที่ 23 สาเหตุที่กรรมการและสมาชิกต้องขายผลผลิตการเกษตรให้พ่อค้าคนกลาง

สาเหตุที่กรรมการและสมาชิกต้องขายผลผลิตการเกษตรให้พ่อค้าคนกลาง	กรรมการ		สมาชิก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ต้องการได้เงินมาใช้จ่าย	22	31.9	46	35.4
2. ต้องการเงินมาชำระหนี้	13	18.9	21	16.2
3. ต้องการได้เงินมาเป็นค่าเล่าเรียนบุตร	5	7.2	9	6.9
4. ต้องการได้เงินมาเป็นค่ารักษาพยาบาล	1	1.6	6	4.9
5. ต้องการได้เงินมาทำบุญ	-	-	1	0.7
6. ต้องการได้เงินมาสร้างบ้าน	2	2.9	5	3.7
7. อื่น ๆ (รอกกลุ่มไม่ไหว, ต้องการเงินมาทำทุน ฯลฯ)	10	14.4	10	7.6
8. ไม่ทราบ, ไม่ตอบ	16	23.1	32	24.6
รวม	69	100.0	130	100.0

7. ปัญหาเรื่องความเพียงพอในบริการสินเชื่อให้แก่กรรมการและสมาชิก

ปัญหาในการเกษตรที่สำคัญประการหนึ่งก็คือปัญหาที่เกษตรกรขาดแคลนสินเชื่อเพื่อการเกษตร จากการสอบถามความเพียงพอในสินเชื่อที่ได้รับจากกรรมการและสมาชิกปรากฏว่า กรรมการส่วนใหญ่ร้อยละ 37.5 ตอบว่าไม่เพียงพอ ส่วนสมาชิกส่วนใหญ่ร้อยละ 42.7 ตอบว่าเพียงพอและร้อยละ 24.0 ตอบว่าไม่เพียงพอ และ

ไม่ทราบไม่ตอบมีถึงร้อยละ 29.2 และ 33.3 สำหรับกรรมการและสมาชิกตามลำดับ (ตารางที่ 24)

ตารางที่ 24 ความเพียงพอในการได้รับสินเชื่อการเกษตร

ความเพียงพอในการได้รับสินเชื่อการเกษตร	กรรมการ		สมาชิก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพียงพอ	16	33.3	32	42.7
2. ไม่เพียงพอ	18	37.5	18	24.0
3. ไม่ทราบ,ไม่ตอบ	14	29.2	25	33.3
รวม	48	100.0	75	100.0

8. ปัญหาแหล่งที่กรรมการและสมาชิกซื้อปัจจัยการผลิต

แหล่งที่กรรมการซื้อปัจจัยการผลิตที่สำคัญส่วนใหญ่ได้แก่ พ่อค้าในเมือง คิดเป็นร้อยละ 28.0 รองลงมาคือกลุ่มเกษตรกรคิดเป็นร้อยละ 18.0 แต่สำหรับสมาชิก แหล่งที่สมาชิกซื้อมากที่สุดคือพ่อค้าท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 29.6 รองลงมาคือพ่อค้าในเมืองคิดเป็นร้อยละ 22.3 และกลุ่มเกษตรกรร้อยละ 18.5 ตามลำดับ (ตารางที่ 25)

ตารางที่ 25 แหล่งที่กรรมการและสมาชิกซื้อปัจจัยการผลิต

แหล่งที่กรรมการและสมาชิกซื้อปัจจัยการผลิต	กรรมการ		สมาชิก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. พ่อค้าท้องถิ่น	5	10.0	24	29.6
2. พ่อค้าในเมือง	14	28.0	18	22.3
3. อ.ต.ก.	3	6.0	2	2.5
4. สหกรณ์การเกษตร	4	8.0	-	-
5. ธ.ก.ส.	2	4.0	-	-
6. กลุ่มเกษตรกร	9	18.0	15	18.5
7. อื่น ๆ	5	10.0	10	12.3
8. ไม่ทราบ, ไม่ตอบ	8	16.0	12	14.8
รวม	50	100.0	81	100.0

9. ปัญหาเรื่องที่ว่ากรรมการและสมาชิกได้รับการสอบถามจากกลุ่มถึงความต้องการก่อนฤดูการเพาะปลูกหรือไม่

การดำเนินธุรกิจอย่างหนึ่งของกลุ่มคือก่อนฤดูการเพาะปลูกกลุ่มนำที่จะสอบถามว่ากรรมการ และสมาชิกมีความต้องการปัจจัยการผลิตหรือวัสดุอุปกรณ์ใดใดหรือไม่เพื่อที่จะให้บริการถูกต้องตามความต้องการ แต่ก็ปรากฏว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 52.1 และ 65.3 ของกรรมการและสมาชิกตอบว่าไม่มีการสอบถาม แต่ก็มีส่วนน้อยร้อยละ 31.3 และ 22.7 ตอบว่ามีการสอบถามตามลำดับ (ตารางที่ 26)

ตารางที่ 26 ก่อนฤดูการเพาะปลูกกลุ่มได้มีการสอบถามความต้องการของกรรมการและสมาชิกหรือไม่

การสอบถามความต้องการก่อนฤดูการเพาะปลูก	กรรมการ		สมาชิก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. มีการสอบถาม	15	31.3	17	22.7
2. ไม่มีการสอบถาม	25	52.1	49	65.3
3. ไม่ทราบ,ไม่ตอบ	8	16.6	9	12.0
รวม	48	100.0	75	100.0

10. ปัญหาเกี่ยวกับการขนส่งผลิตผลการเกษตร

ทั้งกรรมการและสมาชิกส่วนใหญ่ร้อยละ 41.2 และ 58.9 ตอบว่าไม่มีปัญหา รองลงมาร้อยละ 23.5 และ 22.2 ตอบว่าราคาขนส่งแพง และการคมนาคมไม่สะดวกร้อยละ 11.8 และ ร้อยละ 10.0 ตามลำดับ (ตารางที่ 27)

ตารางที่ 27 ปัญหาการขนส่งผลิตผลการเกษตร

ปัญหาการขนส่งผลิตผลการเกษตร	กรรมการ		สมาชิก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ยานพาหนะไม่มีในท้องถิ่น	-	-	1	1.1
2. การคมนาคมไม่สะดวก	6	11.8	9	10.0
3. ราคาขนส่งแพง	12	23.5	20	22.2
4. ไม่มีปัญหา	21	41.2	53	58.9
5. ไม่ทราบ,ไม่ตอบ	12	23.5	7	7.8
รวม	51	100.0	90	100.0

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานกลุ่มเกษตรกร

1. ปัญหาเกี่ยวกับการเงินการบัญชีในการดำเนินงาน

จากการรวบรวมข้อมูลผลการตรวจบัญชีและฐานะการเงินในการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ปรากฏดังนี้

1.1 ตรวจสอบบัญชีไม่ได้เพราะทางกลุ่มทำหลักฐานเอกสารมาให้ตรวจสอบไม่ครบถ้วน

1.2 บัญชีไม่เรียบร้อยไม่สามารถตรวจสอบติดต่อกันในหลายปี

1.3 กลุ่มไม่นำงบดุลบัญชีและเอกสารต่าง ๆ ไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจ

1.4 ตรวจสอบบัญชีไม่ได้เพราะอยู่ระหว่างการที่ ธ.ก.ส. พ้องล้มละลาย